

ÚVODNÍ SLOVO

Vážené poradkyně, vážení poradci, vážení čtenáři,
souhrnná statistika Asociace občanských poraden
za 1. pololetí roku 2023 ukazuje na dlouhodobě

stoupající trend dotazů řešených v dluhové problematice (zejména v kategoriích exekuce a oddlužení). Ve 2. čísle našeho elektronického newsletteru, který vychází v rámci projektu: "Rozvoj Asociace občanských poraden a zpřístupnění jejich služeb dalším partnerským organizacím v neziskovém sektoru", se na tuto statistiku podíváme trochu podrobněji. Za pozitivní trend, který z této statistiky vyplývá lze považovat skutečnost, že více než polovina klientů, kteří řešili dluhovou problematiku, se též zajímala o možnosti oddlužení. Na některé sporné požadavky soudů před vstupem do oddlužení upozorníme v dalším textu a s oddlužením souvisí i otázka povinného čerpání odborného sociálního poradenství. Ani tentokrát jsme nevynechali konsolidační balíček a problémy s ním spojené.

Krásný zbytek léta přeje

Hynek Kalvoda
Předseda výboru AOP

PROBLÉMY ŘEŠENÉ KLIENTY V OBČANSKÝCH PORADNÁCH V 1. POLOLETÍ

Statistika Asociace občanských poraden za 1. pololetí roku 2023 potvrzuje stoupající počet dotazů na dluhovou problematiku, celkem to bylo 13 323, což nepochybně souvisí s vysokými cenami energií, zvýšenou inflací a drahým bydlením. Vedle dotazů na soudní a exekuční vymáhání a práva a povinnosti dlužníků poradny evidují značný nárůst zájmu (7 522 dotazů) o vstup do procesu oddlužení. Nevladatelné dluhy obvykle způsobují další problémy v rodinách, v práci i v mezilidských vztazích. To se odráží i ve statistice dotazů řešených v poradnách. Na druhém místě pomyslného žebříčku bylo rodinné právo s 5349 dotazy, následovaly občanskoprávní vztahy (3224 dotazů), bydlení (2935 dotazů) a pracovněprávní vztahy (2379). Přes tisíc dotazů se týkalo sociálních dávek (1846) a sociálního zabezpečení (1078). Stranou nezůstala ani ochrana spotřebitele, kde jsme řešili 1346 dotazů.

ODDLUŽENÍ A PŘÍSTUP NĚKTERÝCH SOUDŮ 2023

V souvislosti s procesem přípravy návrhu oddlužení poradny upozorňují na některé požadavky soudů, které považují za nepřiměřené. S odkazem na tzv. nepoctivý záměr dlužníka k návrhu na povolení oddlužení vyžadují potvrzení o existenci běžného bankovního účtu dlužníka a stav na tomto účtu za 12 kalendářních měsíců. Pokud jde dlužník do oddlužení, většinou nemá žádný hodnotný majetek, bydlí v nájmu, má příjem ze zaměstnání a má zajištěný běžný účet exekutorem, zpravidla do mínusu v hodnotě dlužné částky. Těžko bude sledovat nepoctivý záměr tím, že si někde tzv. odklání peníze. I přesto některé soudní kanceláře vyžadují tyto výpisy, což považujeme jednak za diskrétní údaje, ale i za neefektivní v procesu motivace klienta, aby se s dluhy popral. Navrhujeme tedy, aby byla zrušena povinnost dokládat příjmy za předchozí rok.

Soudy se také dožadují informace, kam chodí příjmy dlužníka. Jak je zmíněno výše, klienti v exekuci mají

zpravidla účty zablokované do vysokých minusových částek a zasílají příjmy na účet někoho z rodiny, aby jim mzda nebyla zabavena celá a měli z čeho žít. Toto pak činí při žádosti o oddlužení problémy, jelikož soud na výplatní pásce vidí jiný účet než účet dlužníka a domnívá se, že jde o nepoctivý záměr. Toto je pak potřeba soudu vysvětlovat. Nezřídka se také stává, že některé senáty upozorňují na to, že byly k návrhu na oddlužení přiloženy přílohy jiného dlužníka. Poradna pak musí oponovat, že tomu tak není, neb k pochybení muselo jednoznačně dojít ze strany soudu při administrativním zpracování, jelikož poradna před podáním vždy důkladně kontroluje celý návrh včetně příloh z obavy, aby nepřišla výzva k doplnění, a tím se celý proces oddlužení nezdržoval. Tyto zdánlivé drobnosti vrhají na práci neziskových organizací, které se snaží bezplatně pomáhat řešit klientům jejich již tak nepříznivou situaci, nepěkné světlo.

SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ PRO DLUŽNÍKY

V poslední době se na poradny obracejí klienti, kteří jsou již déle v oddlužení, ale řeší nejrůznější problémy. Většinou se jedná o klienty s nízkými sociálními dovednostmi, u kterých vážne komunikace s insolvenčními správci. Někdy se situace natolik vyhrtí, že hrozí zrušení oddlužení. Poradci se domnívají, že by pomohlo, kdyby insolvenční správci využívali možnosti požádat o uložení povinnosti dlužníkovi vyčerpat 100 hodin odborného sociálního poradenství. Sociální pracovníci mají větší praxi v komunikaci s osobami s nízkými sociálními dovednostmi, seniory a lidmi s postižením. Těmto klientům je třeba vysvětlovat úřední korespondenci, připomínat povinnosti vyplývající z insolvenčního řízení a pomáhat při komunikaci s insolvenčním správcem či soudem. Poradci mají od klientů zpětné vazby, že byla klientům nabídnuta zpoplatněná služba, která je oddlužením provede. Cena se pohybuje cca kolem 10 000 Kč za ½ roku, přitom neposkytuje právní poradenství, ale pouze to, co poskytují občanské poradny zdarma.

V této oblasti se rovněž poradny opakovaně a dlouhodobě potýkají s velkou složitostí problematiky, nedostupností právní pomoci pro dlužníky a nejistotou ohledně budoucnosti (jak a kdy se bude novelizovat insolvenční zákon, jak budou rozhodovat soudy ohledně osvobození dlužníků v oddlužení...). Některé soukromé společnosti stále nabízejí velmi vysoké úroky a poskytují půjčky lidem, kterým by poskytovány být neměly. Paradoxem je, že někteří dlužníci na tom budou lépe, když se své dluhy nebudou snažit nijak řešit, jelikož tyto exekuce by pak mohly být dle novely zastaveny.

JEDNÁNÍ O KONSOLIDAČNÍM BALÍČKU

V konsolidačním balíčku vláda navrhuje omezení slevy na dani na manželku/manžela, kterou by nově bylo možné uplatnit pouze při péči o dítě do 3 let věku. Jako hlavní argument pro stanovisko vlády je, že stávající nastavení výjimky odrazuje poplatníky od vstupu na trh práce a započítá významnější výdělečné činnosti.

Národní rada zdravotně postižených již v připomínkovém řízení uplatnila k tomuto legislativnímu záměru připomínku s tím, že s uvedeným návrhem zásadně nesouhlasí. Navrhované znění předmětného paragrafu o slevě na poplatníka výrazně ekonomicky znevýhodní rodiny, kde jedním z členů je osoba s těžkým zdravotním postižením a jeden z manželů je pečující osobou a nemají žádný nebo minimální příjem.

Návrh NRZP, aby se sleva na poplatníka vztahovala i na

osoby, kterým je přiznán průkaz ZTP/P a tento poplatník nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68 000,- korun, nebyl v připomínkovém řízení akceptován. Obdobně neuspěl ani návrh, aby sleva na dani byla uplatněna na poplatníka, který je osobou pečující o osobu blízkou, která nemá vlastní příjem, přesahující částku 68.000,- korun ročně.

NRZP v této věci jedná s vedením MPSV ČR a získala velmi předběžný příslib, že tato otázka se bude na úrovni vlády ještě projednávat a možná dojde k nějakému řešení. Současně NRZP jedná s dalšími politickými subjekty a snaží se, aby v rámci druhého čtení zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů byly podány pozměňovací návrhy, které by tuto problematiku řešily.

Václav Krása, předseda NRZP, se na nás obrátil s výzvou, abychom se obrátili na svoje poslankyně a poslance s žádostí o pomoc, což rádi činíme.

Zdroj: NRZP

INFORMACE O PŘÍPRAVĚ NOVELY ZÁKONA O ZAMĚSTNANOSTI

MPSV ČR připravuje novelu zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Hlavním motem jsou bohužel úspory prostřednictvím úpravy podmínek zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Žádná valorizace příspěvku na zaměstnávání OZP, jak na chráněném trhu práce, tak na volném trhu práce, nebude, což povede k postupnému zhoršování situace jednotlivých zaměstnavatelů, a tím následně k propouštění nejprve těch lidí, kteří mají nejnižší produktivitu

jsou zpravidla ti, kteří jsou nejvíce zdravotně postiženi.

Zcela nepřijatelným návrhem je zrušení podpory zaměstnávání osob zdravotně znevýhodněných. Jedná se o menší skupinu lidí, kteří mají zdravotní postižení, ale nebyl jim přiznán invalidní důchod. Přesto se může jednat o kombinaci zdravotních postižení, která brání těmto lidem najít zaměstnání na volném trhu práce.

Ministru Jurečkovi se předseda NRZP ČR Mgr. Václav Krása snažil vysvětlit, že v případě nákladovosti a výhodnosti podpory zaměstnávání OZP je potřeba vzít v úvahu všechny souvislosti včetně odvodů, kupní síly OZP a úspor na dávkách hmotné nouze a státní sociální podpory. Pokud by ministerstvo takový ekonomický propočít provedlo, zjistilo by, že ekonomicky stát na podpoře OZP prakticky neprodělává. K vypracování takové studie nyní NRZP ministerstvo vyzvala.

Zdroj: NRZP

KLESÁ POČET INSOLVENČNÍCH NÁVRHŮ

Z meziročního porovnání vyplývá, že během 1. pololetí letošního roku se oproti stejnému období loňského roku snížil počet insolvenčních návrhů o 5,67 procent. Jako jednu z hlavních příčin odborníci označují růst nezabavitelné částky, díky kterému je oddlužení nedostupné lidem s nízkými příjmy.

Pan Pavel, který se obrátil na naši ostravskou poradnu, je typickým příkladem člověka, který by chtěl své dluhy řešit, aby nemusel čelit vymáhání a mohl stabilizovat svůj zdravotní stav. Trpí totiž Aspergerovým syndromem a vzhledem ke svému postižení velmi špatně snáší telefonáty, SMS a jiné upomínky. Oddlužení by bylo pro pana Pavla daleko výhodnější než sjednání splátkových kalendářů.

Problém však je, že v současnosti jeho příjem nedosahuje takové výše, aby z něj mohly být strhávány

splátky v oddlužení alespoň v minimální výši 2 178 Kč. Splátky nemohou být hrazeny ani prostřednictvím darovací smlouvy, jelikož klient nemá kromě maminky, která je rovněž v insolvenci, žádnou rodinu, ani přátelé.

Poradkyně proto navrhla podání Návrhu na povolení oddlužení s příslibem hrazení splátek z nezabavitelné částky. Soud však takový návrh nemusí povolit. Pan Pavel doložil všechny potřebné podklady k oddlužení a navíc i vyjádření svého psychiatra, který dokládá negativní vliv zadluženosti na zdravotní stav klienta. Nyní bude záležet na rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě.

ASOCIACE OBČANSKÝCH PORADEN

**SI VÁS DOVOLUJE SRDEČNĚ POZVAT
NA KULATÝ STŮL- SEMINÁŘ S PRACOVNÍM NÁZVEM:**

PREZENTACE AKTUÁLNÍCH PROBLÉMŮ V SOCIÁLNÍ OBLASTI A PROHLoubENÍ SPOLUPRÁCE NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ S VEŘEJNOU SPRÁVOU,

**KTERÝ SE BUDE KONAT
V SENÁTU PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY**

7. listopadu 2023 od 10:00h

Akce se koná pod záštitou paní senátorky Mgr. Miluše Horské.

Pozvánku s programem budeme zasílat koncem září/začátkem října.

Kulatý stůl bude financován z projektu „Asociace občanských poraden a zpřístupnění jejich služeb dalším partnerským organizacím v neziskovém sektoru“ podpořeného Úřadem vlády České republiky v rámci dotačního programu Podpora celostátních mezioborových sítí nestátních neziskových organizací 2023

Newsletter je vydán v rámci projektu „Rozvoj Asociace občanských poraden a zpřístupnění jejich služeb dalším partnerským organizacím v neziskovém sektoru“ financovaného Úřadem vlády České republiky z dotačního programu Podpora celostátních mezioborových sítí nestátních neziskových organizací 2023.

Úřad vlády České republiky

